

Ысык-Көл областык сотиция Башкармасы
 2013 28 02
 Юридический акт выданный в соответствии с
 № 17700005611
 Алгачкы катталган күнү
 2003 10 11
 Управление юстиции Иссык-Кульской области
 Ценовая оценка государственная регистрация
 юридического лица
 28 02 2013
 свидетельство № 17700005611

Бекитемин
 Түп райондук билим берүү
 бөлүмүнүн башчысы

Amesoffe

**Ысык –Көл облусунун Түп районуна караштуу
 №11 Абдылда Кайдуев атындагы Көөчү жалпы
 орто билим берүү мектебинин**

УСТАВЫ

Көөчү айылы
 Кайдуев көчөсү
 Байланыш тел: 0772833181

Ысык –Көл облусунун Түп районуна караштуу №11 А.Кайдуев атындагы
Көөчү жалпы орто билим берүү мектебинин
УСТАВЫ

(минималдуу стандарттын негизинде жан башына каржылоонун,
принцибине өтүү шарттарында)

1. Жалпы жоболор.

1.1 Жалпы билим берүүчү уюм (мындан ары-жалпы билим берүүчү уюм) башталгыч жалпы, негизги жалпы, орто жалпы билим берүүнүн жалпы билим берүүчү программаларынын ишке ашыруучу муниципалдык жалпы билим берүүчү уюм болуп эсептелет.

1.2. Жалпы билим берүүчү уюмдардын уюштуруучулары төмөндөгүлөр болушу мүмкүн:

а) мамлекеттик бийлик жана башкаруу органдары:

б) жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары (район, шаар, айыл).
Жалпы билим берүүчү уюмдардын уюштуруу документтери болуп аны түзүү жөнүндө чечим же уюштуруучулардын келишими, ошондой эле жалпы билим берүүчү уюмдардын уставы эсептелет.

1.3. Жалпы билим берүүчү уюмдардын уюштуруу-укук формасы- муниципалдык жалпы билим берүүчү уюм.

1.4. Жалпы билим берүүчү уюм өзүнүн ишинде Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын, Кыргыз Республикасынын башка нормативдик укуктук актыларын, Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин буйруктарын жана тескемелерин, ошондой эле ушул Уставды жетекчиликке алат.

1.5. Жалпы билим берүүчү уюм чектелбеген мөөнөткө түзүлөт жана Кыргыз Республикасынын мыйзамында белгиленген тартипте мамлекеттик каттоодон өтөт.

1.6. Жалпы билим берүүчү уюмдун аталышы толук жана кыскартылган түрдө мамлекеттик тилде –

№11 Абдылда Кайдуев атындагы Көөчү жалпы орто билим берүү мектеби,

орус тилинде - Средняя общеобразовательная школа Коочу №11 имени Абдылда Кайдуева.

1.7. Жалпы билим берүүчү уюмдун юридикалык дареги Ысык-Көл областы, Түп району, Көөчү айылы, Кайдуев көчөсү №37.

II. Укуктук статусу

2.1. Жалпы билим берүүчү уюм мамлекеттик каттоодон өткөн күндөн тартып финансылык-чарбалык жана укуктук өз алдынчалыкка, өзүнчө мүлккө, өз адынча баланска, өзүнүн аталышы кыргыз жана орус тилдеринде жазылган мөөргө, штамптарга жана бланктарга, казыначылык органдарында жана башка финансы –кредиттик уюмдарда алыш –бериш жана бет эсептерине ээ юридикалык жак болуп эсептелет.

2.2. Мүлк жалпы билим берүүчү уюмга оперативдүү башкаруу укугунда бекитип берилет, ага карата жалпы билим берүүчү уюм ээлик кылуу укугун Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык пайдалануу жана тескөө укугун жүзөгө ашырат.

Жалпы билим берүүчү уюмдун мүлкүнүн курамына төмөнкүлөр кириши мүмкүн: негизги каражаттар, ээлеп турган жайы, жабдуулар, инвентарь, жер учаскасы жана башка мүлк.

2.3. Жалпы билим берүүчү уюмга менчик укугунда акча каражаттары, мүлк жана ага жеке юридикалык жактар белек, кайрымдуулук же мурас катары берген башка менчик объектилери, ошондой эле жалпы билим берүүчү уюмдун өздүк ишмердигинен түшкөн кирешелер, ушул кирешеге сатып алынган менчик объектилери таандык.

2.4. Жалпы билим берүүчү уюм уюштуруучунун макулдугу менен мыйзамдарга ылайык өзүнө бекитилген мүлктү ижарага берүүгө укуктуу. Ижарага берилген мүлктөн алынган киреше уставдык максаттары үчүн пайдаланылат.

2.5. Жалпы билим берүүчү уюм мыйзамда каралган бардык жарандык-укуктук бүтүндөрдү ишке ашырууга, сотто доогер жана жоопкер болууга, башка укуктарга жана милдеттерге ээ болууга укуктуу.

2.6. Жалпы билим берүү уюмдун ишмердиги Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына белгиленген учурларда жана тартипте аттестацияланууга жатат.

2.7. Уюштуруучулар Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген учурларда, тартипте жана чектерде жалпы билим берүүчү уюмдун милдеттенмелери боюнча жоопкерчилик тартат.

III. Жалпы билим берүүчү уюмдун ишмердигинин предмети жана максаты

3.1. Жалпы билим берүүчү уюмдун негизги максаты жалпы билим берүүчү программалардын мазмунунун милдеттүү минимумун өздөштүрүүнүн негизинде окугандардын инсандыгынын жалпы маданиятын түзүү, аларды коомдук турмушка көнүктүрүү, жалпы таанылган тандоо үчүн негиздерди түзүү жана андан ары кесиптик билим берүү программаларын өздөштүрүү жана жарандуулукка тарбиялоо.

3.2. Жалпы билим берүүчү уюмдун ишмердигинин предмети башталгыч жалпы, негизги жалпы жана орто жалпы билим берүүнүн жалпы билим берүүчү программаларын ишке ашыруу болуп эсептелет.

IV. Ишмердигинин негизги принциптери

4.1. Жалпы билим берүүчү уюм төмөнкү принциптердин негизинде иштейт:

- сапаттуу билим алууга Кыргыз Республикасынын бардык жарандарынын укуктарынын тендиги;
- мамлекеттик билим берүүчү стандарттарды аткаруу;
- билим берүүнүн натыйжалуу системасын түзүү;
- жалпы билим берүүчү уюмдун финансылык өзүнчөлүгүн камсыздоо;
- мамлекеттик финансылык ресурстарды сарамжалдуу пайдалануу;
- бир окуучуга эсептегенде каржылоонун бирдиктүү стандартташтырылган нормативинин негизинде жалпы билим берүүчү уюмдарды бюджеттик каржылоону камсыздоо;
- билим берүү процессинин системалуулугу жана үзгүлтүксүздүгү;
- мамлекеттик жана муниципалдык окуу жайларда башталгыч жана негизги билимди, жалпы орто билимди ар бир жарандын милдеттүү жана акысыз алышы;
- кошумча билим берүү жана башка кызмат көрсөтүүлөргө акы төлөмө кызматтардан алынган кирешелерди өз алдынча тескөөчү, андай кирешелер өзүнчө баланста эске алынат;
- Жалпы билим берүүчү уюмдардын бүткүл финансылык ишмердигин коомдук – мамлекеттик контролдоо үчүн ачык-айкындуулук жана жеткиликтүүлүк;

V. Укуктары жана милдеттери

5.1. Өз иш милдеттерин ишке ашырууда коюлган милдеттерге жетүү үчүн жалпы билим берүүчү уюм төмөнкү укуктарга ээ:

- чыгымдар системасы өз алдынча иштеп чыгууга жана бекитүүгө жана тиешелүү түрдө аларды өзгөртүүгө;
- өзүнүн материалдык-техникалык, финансылык жана кадрдык ресурстарын өз алдынча пайдаланууга;
- -----мамлекеттик лицензия менен жалпы билим берүүчү уюмдардын ишмердигин жөнгө салуучу мыйзамдардын талаптары менен бекемделген----- (билим берүүчү ишмердиктин белгилүү түрү) укугуна ылайык билим берүү процессин уюштурууга;
- Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги бекиткен мамлекеттик билим берүү программаларынын, базистик окуу планынын негизинде окутуу программаларын иштеп чыгууга, кабыл алууга жана ишке ашырууга;
- кыргыз тилинде \тилдериңде ----- (башталгыч, негизги, жалпы, орто) денгээлдеги \типтеги\түрдөгү жалпы билим берүүчү программаларды ишке ашырууну камсыз кылууга;
- «Билим Берүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын мыйзамынын негизги жоболоруна туура келүүчү тандоонун өз алдынчалыгына окутуу менен тарбиялоонун формаларын, каражаттарын жана үсүлдарын пайдаланууга жана түзүүгө;
- төмөнкүлөрдү камсыз кылуучу жалпы билим берүүчү уюмдарга кабыл алуунун тартибин белгилөөгө;
- башталгыч жалпы жана негизги билим берүүнүн баскычтарына ушул аймакта жашаган жана негизги жалпы билим алууга укугу бар бардык окутулууга тийиш адамдарды кабыл алууга (ушул аймакта жашабагандарга, уюмда бош орун жок болуп калган учурда гана кабыл алуудан баш тартылышы мүмкүн);
- «Билим Берүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын мыйзамынын талаптарына ылайык окугандарды аралыктык аттестациялоону баалоо, формасы, тартиби жана мезгилдүүлүгү системаларын тандоодо өз алдынчалыкка;
- Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлигинин регламенттөөчү актыларына ылайык бүтүрүүчүлөргө жыйынтыктоочу аттестацияларды жүргүзүүгө, жалпы билим берүүчү уюмдун мөөрү менен күбөлөндүрүлгөн билим берүүнүн денгээли жөнүндө мамлекеттик үлгүдөгү документ берүүгө;

- кошумча билим берүү программаларын ишке ашырууга жана негизги билим берүүчү программалардын статусун аныктоочу чектерден сыртта кошумча билим берүүчү кызматтарды көрсөтүүгө, анын ичинде (кошумча билим берүүчү кызмат көрсөтүүлөрдүн түрлөрү жана формалары, анын ичинде акы төлөмө) жана жалпы билим берүү процессин жана имараттарды кармоону камсыздоо үчүн зарыл болгон кызматтарды көрсөтүүгө;
- уюштуруучулардын демилгеси же макулдугу боюнча финансылык ресурстарды сарамжалдуу пайдалануунун билим берүү процессин оптималдаштыруу максатында филиалдарды түзүүгө же жоюуга;
- улуттук, мамлекеттик программаларды ишке ашырууга катышуу;
- жалпы билим берүү боюнча иштерди уюштуруу жана жакшыртуу маселелерине карата жогору турган мамлекеттик башкаруу органына жана кызмат адамдарына сунуштарды киргизүүгө;
- ассоциацияларга жана башка коомдук уюмдарга, анын ичинде эл аралык уюмдарга кирүүгө, алардын иштерине катышууга;
- ассоциацияларды, союздарды жана башка бирикмелерди түзүүгө жана иштерине катышууга, анын ичинде билим берүүнү өнүктүрүү жана өркүндөтүү максатында уюмдардын, ишканалардын жана коомдук уюмдардын катышуусу менен.

5.2. Жалпы билим берүүчү уюм төмөнкүлөрдү камсыз кылууга милдеттүү:

- жалпы билимдин сапатын жана анын мамлекеттик билим берүү стандартына туура келишин.
- билим берүүчү процессинин колдонулуучу формаларын, усулдарынын жана каражаттарынын окугандардын курактык психологиялык өзгөчөлүктөрүнө, жөндөмдүүлүктөрүнө, шыктарына, кызыкчылыктарына өмүрүн жана ден соолугун коргоо талаптарына шайкеш келишин;
- санитардык –гигиеналык нормаларды сактоону;
- билим берүүнүн чектеш денгээлдеринин ортосундагы өз ара аракетти жана уланмалуулукту;
- Сергек жашоо мүнөзүн пропагандалоонун жана окуучуларды санитардык –гигиеналык тарбиялоону.

5.3. Жалпы билим берүүчү уюмга окугандарды алардын макулдугусуз жана ата-энелеринин (аларды алмаштыруучу адамдардын) макулдугусуз жалпы билим берүүчү программаларда, окуу планында жана жалпы билим

берүүчү уюмдун уставында каралбаган эмгекке окугандарды тартууга тыюу салынат.

5.4. Окуучуларга карата күч жана психикалык зомбулук усулдарын колдонууга жол берилбейт.

5.5. Жалпы билим берүүчү уюмдарда саясий партияларды, коомдук-саясий, диний кыймылдарды жана уюмдарды түзүүгө жана алардын иштешине жол берилбейт.

5.6. Окугандарды, тарбиялануучуларды коомдук, коомдук саясий уюмдарга, кыймылдарга жана партияларга кирүүгө мажбурлоого, ошондой эле уюмдардын ишине жана үгүттөөчү компаниялар менен саясий акцияларга катышууга мажбурлап тартууга жол берилбейт.

VI. Билим берүү процесси

6.1. жалпы билим берүүчү уюмда окутуу мамлекеттик жана расмий тилде жүргүзүлөт. Мектеп окуучуларына окутуунун тилин тандоосу үчүн мүмкүнчүлүктү камсыз кылат.

6.2. Биринчи класска 6 жаштан, бирок 7 жаштан ашпаган балдар ата-энелердин (аларды алмаштыруучу адамдардын) каалоосуна жараша кабыл алынат.

6.3. Жалпы билим берүүчү уюмда окутуу жана тарбиялоо үчүн кабыл алуу буйрук менен ишке ашырылат. Кабыл алуунун жол-жобосу Кыргыз Республикасынын Билим берүү жөнүндөгү мыйзамдарына каршы келиши мүмкүн эмес болгон жалпы билим берүүчү уюмга кабыл алуу эрежелери менен жөнгө салынат.

6.4. жалпы билим берүүчү уюм жалпы билим берүүчү программалардын баскычтарына ылайык билим берүү процессин билим берүүнүн үч баскычында ишке ашырат.

1- баскыч – башталгыч билим берүү (4 жыл)

2 - баскыч-негизги жалпы билим берүү.(5 жыл)

3 -баскыч-орто билим берүү (2 жыл)

Жалпы билим берүүчү уюмдардагы жалпы билим берүүнүн мазмуну мамлекеттик билим берүү стандартынын негизинде жалпы билим берүүчү уюму тарабынан өз алдынча иштелип чыгуучу, бекитилүүчү жана ишке ашыруучу программа менен аныкталат.

6.5. Жалпы билим берүүчү уюмда билим берүү процессин уюштуруу сабактардын жүгүртмөсүнө ылайык базистик окуу планынын негизинде түзүлөт. Мында жалпы билим берүүчү уюм график боюнча иштейт.

1-баскыч беш күндүк жумуш жумалыгы

2 – баскыч алты күндүк жумуш жумалыгы

3- баскыч алты күндүк жумуш жумалыгы.

6.6. Академиялык сааттын узактыгы 45 мүнөт, 1-класка 40 мүнөт.

6.7. Ар бир класстагы жыйынтыктоочу жүктөм массалык мектептердин окуучулары үчүн максималдуу жол берүүчү милдеттүү жүктөм болуп эсептелет.

6.8. Жалпы билим берүүчү уюмдагы класстардын саны окуучулардын санына жана санитардык нормаларды эске алуу менен билим берүү процессин жүргүзүү үчүн түзүлгөн шарттарга жараша болот. Класстардын толугу 30дан ашык эмес санда белгиленет. 1-11-класстарда орус жана чет тилдерди окутуу боюнча, 5-11 класстарда эмгекти окутуу боюнча, 8-11- класстарда ИЭТН боюнча сабактарды өткөрүүдө класстар окуучуларды 25 (жалпы билим берүүчү уюмдардын шарттарына жараша класстын толугу 20 окуучу болгон контракттык негиздеги класстарда) жана андан ашык болгондо эки чакан топко бөлүнөт. Зарыл каражаттар болгон учурда эн аз болгон топтордо да бөлүнүшү мүмкүн.

Жалпы билим берүүчү уюм ата-энелердин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) каалоосу жана суроо-талабы боюнча акы төлөмө негизинде узартылган күндө окугандардын тобун, жалпы билим берүүчү уюмга окуучуларды даярдоо боюнча топторду ачууга укуктуу.

6.9. Жалпы билим берүүчү уюмда окуу жылы 1-сентябрда башталат. Окуу жылынын узактыгы 1-класста -33 жума, кийинкилеринде 34 жума. Окуу жылынын ичиндеги каникулдун узактыгы 30 календардык күн, жайында 8 календардык жумадан кем эмес, 1-класстын окуучулары үчүн 3-чейреkte кошумча бир жумалык каникул белгиленет.

Жылдык окуу календарлык график жалпы билим берүүчү мектептин директору тарабынан райондук билим берүү бөлүмү менен макулдашуу боюнча жалпы билим берүүчү уюмдун педогоикалык кенешменин пикирин эске алып буйрук менен бекитилет.

6.10. Жалпы билим берүүчү программаларды толук көлөмдө өздөштүргөн окуучулар кийинки класска көчүрүлөт. Кийинки класска бир сабак боюнча окуу жылынын жыйынтыгында академиялык карыз болуп калган окуучулар

шарттуу түрдө көчүрүлүшү мүмкүн. Башталгыч, жалпы жана негизги жалпы билим берүү баскычтарында окуган, окуу жылынын программасын өздөштүрбөгөн жана эки же андан ашык сабак боюнча академиялык карызы бар окуучулар кайталап окутуу үчүн классында калтырылат. Окуучуларды которуу кандай учур болбосо да педагогикалык кенештин чечими боюнча жүргүзүлөт. Мурунку денгээлдеги жалпы билим берүүчү программаны өздөштүрбөгөн окуучулар жалпы билим берүүнүн кийинки баскычына окуганга жол берилбейт.

6.11. Жалпы билим берүүчү уюм окуучулардын жана алардын ата-энелеринин (же башка өкүлдөрүнүн) каалоосу боюнча үй-бүлөлүк билим берүү, өз алдынча билим алуу, экстернат же сырттан окуу формасында жалпы билим берүүчү программаларды же айрым бөлүмдөрүн өздөштүрүүгө көмөк көрсөтөт.

6.12. Жалпы билим берүүчү уюмду башкаруу органынын (педагогикалык кенештин) чечими боюнча жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органынын жана жашы жете электердин иштери боюнча уккукка жат аракеттерди жасагандыгы, жалпы билим берүүчү уюмдун уставын одоно жана бир нече жолу бузгандыгы үчүн педагогикалык таасир этүүнүн акыркы чарасы катары 15 жашка жеткен окуучуну ушул жалпы билим берүүчү уюмдан чыгарууга жол берилет.

Бир нече жолу тартипти бузуу деген окуучулардын жалпы билим берүүчү уюмдун директору тарабынан эки же андан ашык тартип жазасын колдонуу деп түшүнүүгө болот. Тартипти одоно бузуу деп төмөнкүдөй түрдө өтө оор кесепетти алып келиши мүмкүн болгон тартипти бузуу таанылат:

- ❖ Окуучулардын, жалпы билим берүүчү уюмдардын кызматкерлеринин, ага келгендердин өмүрүнө жана ден соолугуна зыян келтирүүсү;
- ❖ Жалпы билим берүүчү уюмдун, окуучулардын, жалпы билим берүүчү уюмдардын кызматкерлеринин жана ага келгендердин мүлкүнө зыян келтирүүсү;

Материалдык зыянды окугандар жана анын ата-энелери (аларды алмаштыруучу адамдар) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык калыбына келтиришет.

Жетим балдарды жана ата-энелеринин камкордугусуз (мыйзамдуу өкүлдөрүсүз) калган балдарды чыгаруу жөнүндөгү чечим тийиштүү камкордук жана көзөмөлчүлүк органынын алдын-ала макулдугу менен педагогикалык кенеш тарабынан кабыл алынат.

Окуучуну чыгаруу жөнүндөгү педагогикалык кенештин чечими жалпы билим берүүчү уюмдун директорунун буйругу менен таризделет. Окуучуну чыгаруу жөнүндө жалпы билим берүүчү уюмдун директору үч күндүк мөөнөттө тиешелүү жергиликтүү башкаруу органына маалымдайт. Жергиликтүү башкаруу органы ата-энелер мыйзамдуу өкүлдөрү менен бирдикте бир айлык мөөнөттүн ичинде окуудан чыгарылган баланы ишке орноштурууну же башка билим берүү уюмда окуусун улантууну камсыз кылуучу чараларды көрөт.

Окуучуну чыгаруу жол –жобосу жалпы билим берүүчү уюмдардын окуучуларын сыйлоо, жаза берүү жөнүндө эрежелер менен толук жөнгө салынат, алар Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына карама – каршы келбеши керек.

6.13. Негизги жалпы жана орто жалпы билим берүү программаларын өздөштүрүү бүтүрүүчүлөрдү милдеттүү түрдө жыйынтыктоочу аттестациялоо менен аяктайт. Жалпы билим берүүчү уюмдардын бүтүрүүчүлөрүн жыйынтыктоочу аттестация Кыргыз Республикасынын мыйзамынын талаптарына ылайык ишке ашырылат.

Жалпы билим берүүчү уюмдун бүтүрүүчүлөрүнө алар жыйынтыктоочу аттестациядан өткөндөн кийин билим берүү денгээли жөнүндө мамлекеттик үлгүдөгү документ берилет, ал жалпы билим берүүчү уюмдун мөөрү менен күбөлөндүрүлөт. Жалпы орто билим берүү программаларын өздөштүрүүдө өзгөчө ийгиликтерге жеткен бүтүрүүчүлөргө өзгөчө үлгүдөгү күбөлүк жана аттестат берилет.

6.14. Жалпы билим берүүчү уюм акысыз негизде Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык окуучулардын айрым контингентине сабактан тышкаркы убакта Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген кошумча билим берүү кызматтарын көрсөтөт.

6.15. Жалпы билим берүүчү уюм окуучулардын ата-энелеринин каалоосу боюнча бекитилген окуу планы менен түрдүү кошумча акы төлөмө билим берүүчү кызматтарды көрсөтүшү мүмкүн.

6.16. Жалпы билим берүүчү уюмдагы класстардын саны класстардын толушунун санитардык жана чектик нормаларын эске алуу менен жарандардын берилген арыздарынын санына жараша болот.

6.17. Окуучулардын жана алардын ата-энелеринин (аларды алмаштыруучу адамдардын) кызыкчылыктарын эске алуу менен , уюштуруучулардын макулдугу боюнча жалпы билим берүүчү уюмда даярдоо класстары (мамлекеттик, расмий тилдерди билбегендер жана даярдыксыз балдар үчүн), бюджет боюнча же контракттык негизде бөлүнгөн каражаттардын чегинде коррекциялык топтор ачылышы мүмкүн.

6.18. Жалпы билим берүүчү уюмдардын окуучуларын акысыз медициналык тейлөө атайын бекитилген саламаттык сактоо уюму (медициналык кызматкер) тарабынан камсыз кылынат. Ал администрация жана педагогикалык кызматкер менен катар эле дарылоо, алдын алуу иш чараларын өткөрүүгө, санитардык-гигиеналык нормаларды, окуучулардын тамактануу режимин жана сапатын сактоого жоопкерчилик тартат.

6.19. Жалпы билим берүүчү уюмда окуучулардын тамактануусун уюштуруу мектеп ашканасы (атайын типтүү жай) аркылуу жүргүзүлөт.

6.20. Жалпы билим берүүчү уюм билим берүүнүн аймактык башкаруу органынын макулдугу менен окуу планына ылайык сабактарды тереңдетип окутууну кароочу гимназиялык компоненти бар класстарды ачууга укуктуу.

VII. Билим берүү процессинин катышуучуларынын укуктары жана милдеттери.

7.1. Жалпы билим берүүчү уюмда билим берүү процессинин катышуучулары болуп окугандар жалпы билим берүүчү уюмдун педагогикалык кызматкерлери , окугандардын ата-энелери (аларды алмаштыруучу адамдардын) эсептелет.

7.2. жалпы билим берүүчү уюмга кабыл алуу тартиби «Билим Берүү жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамы жана ушул Устав менен аныкталат».

7.3. жалпы билим берүүчү уюм окууга тапшырып жаткан баланы жана анын ата-энесин (аларды алмаштыруучу адамдарды) билим берүү процессин уюштурууну регламенттөөчү Устав же башка документтер менен тааныштырууга милдеттүү.

7.4. Окуучулардын , алардын ата-энелеринин (аларды алмаштыруучу адамдардын) укуктары жана милдеттери жалпы билим берүүчү уюмдун Уставы менен аныкталат. (Кыргыз Республикасынын Билим берүү, илим жана маданият министирлигинин 1997-жылдын 2.10дагы №376\1 буйругу менен бекитилген).

7.5. Жалпы билим берүүчү уюмдар окугандар төмөнкүлөргө укуктуу;

- ❖ билим берүү жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамына аныкталган көлөмдө акысыз жалпы орто билим алууга;
- ❖ билим берүүнүн: күндүзгү, сырттан окуу, экстернат жана үй-бүлөлүү формаларын тандоого;
- ❖ жеке окуу программалары боюнча мамлекеттик билим берүү стандарттарынын алкагында окутуунун тездетилген курсунан окууга. Жекече окуу программалары боюнча окутуу шарттары жалпы билим берүүчү уюмдун Уставы жана ага ылайык кабыл алынган жоболор менен регламенттелет;
- ❖ мектеп китепканасынын китепканалык- маалыматтык ресурстарын пайдаланууга;
- ❖ кошумча (акы төлөмө) билим берүү кызматтарын алууга;
- ❖ уставда аныкталган формада жалпы билим берүүчү уюмду башкарууга катышууга;
- ❖ адамдык кадыр –баркты сыйлоого, абийир жана маалымат эркиндигине, өзүнүн жеке көз карашын жана ишенимдерин эркин билүүгө: Окуучуларга карата күч жана психикалык зомбулук ыкмаларын колдонууга жол берилбейт;

7.6. Окуучуларды коомдук уюмдарга кирүүгө, ошондой эле үшүл уюмдардагы алардын ишмердигине жана агитациялык компанияларга катышууга тартууга жол берилбейт.

7.7. Жалпы билим берүүчү программаларды толук көлөмдө өздөштүргөн окуучулар кийинки класска которулат.

7.8. Окуучулар жалпы билим берүүчү уюмдун Уставын аткарууга ак ниет окууга, анын мүлкүнө аярлык менен мамиле жасоого, башка окуучулардын жана кызматкерлердин кадыр-баркын сыйлоого, жалпы билим берүүчү уюмдун кызматкерлеринин талаптарын аткарууга милдетүү. Жалпы билим берүүчү уюмдун кызматкерлеринин адамдык кадыр-баркын сыйлоонун негизинде колдоого алынат.

7.9. Ата-энелер (аларды алмаштыруучу адамдар) төмөндөгүлөргө укуктуу.

- ❖ жалпы билим берүүчү уюмдун жана жалпы билим берүүчү уюмдагы окутуу формасын тандоого;
- ❖ балдардын мыйзамдуу укуктарын жана таламдарын коргоого;
- ❖ жалпы билим берүүчү уюмдун уставында белгиленген формада жалпы билим берүүчү уюмду башкарууга катышууга.

7.10. Ата-энелердин (аларды алмаштыруучу адамдар) жалпы билим берүү уюмдун Уставын алардын укуктарына жана милдеттерине тиешелүү бөлүгүндө аткарууга жана балдарынын билим алышы үчүн зарыл шарттарды түзүүгө жана тарбиялоо үчүн жоопкерчилик тартууга, баланын укуктары жөнүндөгү конвенциянын принциптерин сактоого милдеттүү.

7.11. Ата-энелердин (аларды алмаштыруучу адамдардын) башка укуктары жана милдеттери жалпы билим берүүчү уюмдун Уставына ылайык келишим түзүү жөнүндө алар менен жалпы билим берүүчү уюмдун ортосунда түзүлгөн келишимде бекемделиши мүмкүн.

7.12. Жалпы билим берүүчү уюмдун кызматкерлерин топтоо тартиби анын Уставы менен регламенттелет. Педагогикалык ишке зарыл болгон педагогикалык квалификациясы бар, кызматы жана алган адистиги боюнча квалификациялык мүнөздөмөнүн талаптарына туура келген, билими жөнүндө документи бар адамдар, ошондой эле атайын билими жөнүндө документи бар адамдар, ошондой эле атайын билими жок адамдар педагогикалык кенештин чечими боюнча 3 ай сыноо мөөнөтү менен кабыл алынат.

7.13. Жалпы билим берүүчү уюмдун кызматкерлерине жана администрациясына карата Кыргыз Республикасынын эмгек мыйзамдары колдонулат. Эмгек келишиминин жарактуулук мөөнөтү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык аны түзүүдө кызматкер жана жумуш берүүчү тарабынан аныкталат.

7.14. Жалпы билим берүүчү уюмдун кызматкерлери төмөнкүлөргө укуктуу:

- ❖ Жалпы билим берүүчү уюмдун уставында аныкталган тартипте жалпы билим берүүчү уюмду башкарууга катышууга;
- ❖ Кесиптик кадыр-баркты коргоого;
- ❖ Окутуу жана тарбиялоо усулун, окуу китептерин, окуу куралдарын жана материалдарды, билимдерди баалоо ыкмаларын, окуучулардын көндүмдөрүн жана билгичтиктерин мамлекеттик билим берүү стандартынын жана билим берүү жаатындагы башка нормативдик документтердин негизги жоболоруна ылайык эркин тандоого, пайдаланууга жана окутуу жана тарбиялоо усулун түзүүгө;
- ❖ Кесиптик квалификациясын жогорулатууга;
- ❖ Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген кыскартылган жумуш жумасына жана акы төлөнүүчү өргүүгө, социалдык кепилдиктерге жана женилдиктерге;

❖ Тиешелүү квалификациялык категорияга аттестациядан өтүүгө.

7.15. Мугалимдерге жана башка педагогикалык кызматкерлерге окуу жүктөмүнүн (педагогикалык иштин) көлөмү окуу планы жана программалар, кадрлар менен камсыз болуучулук, жалпы билим берүүчү уюмдагы башка конкреттүү шарттар боюнча сааттардын санына жараша аныкталат. Окуу жүктөмүнүн (педагогикалык иштин) көлөмү эмгек акынын ставкасы үчүн сааттардын көп же аз нормасы кызматкердин жазуу түрүндөгү макулдугу менен гана белгиленет. Окуу жылынын башталышында белгиленген окуу жүктөмүнүн (педагогикалык иштин) көлөмү окуу планы жана программалары боюнча сааттардын азайган саны азайганын, класстардын (топтордун) санынын азайган учурларын кошпогондо администрациянын демилгеси боюнча окуу жылынын ичинде азайтылышы мүмкүн эмес.

7.16. Жалпы билим берүүчү уюмдун кызматкерлеринин башка категорияларынын укутары жана милдеттери тиешелүү типтүү квалификациялык мүнүздөмөлөр жалпы билим берүүчү уюмдун уставы менен аныкталат.

VIII. Жалпы билим берүүчү уюмдун түзүмү

8.1. Жалпы билим берүүчү уюмдун түзүмү коюлган милдеттерди жана ушул Уставды эске алуу менен жалпы билим берүүчү уюмдун директору тарабынан аныкталат, айыл өкмөтүнүн макулдугу боюнча билим берүүнүн аймактык башкаруу органы тарабынан бекитилет.

8.2. Кызматкерлердин саны финансылык ресурстарга жана окуучулардын санына жараша жалпы билим берүүчү уюм тарабынан өз алдынча аныкталат.

Кызматкерлердин функционалдык милдеттери директор тарабынан бекитилүүчү ички жоболор менен аныкталат.

8.3. Жалпы билим берүүчү уюмдун филиалдары болушу мүмкүн, алар жалпы билим берүүчү уюм турган жерден сыртта жайгашат жана функционалдык бардыгын же анын бөлүктөрүн, анын ичинде өкүлчүлүк функцияларын аткарган юридикалык жактан обочолонгон бөлүгү болуп эсептелет.

Филиалдар юридикалык жак болуп эсептелишпейт. Аларга жалпы билим берүүчү уюмдун мүлкү бөлүнүп берилет жана ал бекиткен жобонун негизинде иштейт.

Филиалдардын жетекчилери жалпы билим берүүчү уюмдун жетекчиси тарабынан дайындалат жана анын ишеним катынын негизинде иштейт.

Өкүлчүлүктөр жана филиалдар аларды түзүүчү юридикалык жактын уюштуруу документтеринде көрсөтүлүүгө тийиш.

Филиалдын аталышы _____ анын
дареги, жайгашкан жери _____

IX. Жалпы билим берүүчү уюмду башкаруу.

9.1. Жалпы билим берүүчү уюду башкаруу «Билим берүү жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамына жана жалпы билим берүүчү уюмдун Уставына ылайык демократиялуулук, ачыктык, жалпы адамзаттык баалуулуктардын артыкчылыгы, адамдын өмүрүн жана ден соолугун коргоо, инсандыкты эркин өнүктүрүү принциптеринде жүргүзүлөт»

9.2. Жалпы билим берүүчү уюмду башкаруунун жогорку органы болуп анын уюштуруучулары эсептелет, алардын ыйгарым укуктарына жалпы билим берүүчү уюмдун ишин координациялоо кирет.

9.3. Жалпы билим берүүчү уюмдун түздөн-түз жетектөөнү жалпы билим берүүчү уюмдун Уставында аныкталган тартипте жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык дайындалган директор ишке ашырат.

9.4. Жалпы билим берүүчү уюмдун директору:

- ❖ Педагогикалык коллективге жетекчилик жүргүзөт
- ❖ Педагогикалык жана башка кызматкерлерди жумушка алууну, кызматтан бошотууну, жалпы билим берүү уюмунун директору токтом №541 2011 –ж 12-сентябрындагы эмгек кодексине ылайык жүргүзөт.
- ❖ эмгек акы жана кызматкерлерди сыйлоо жөнүндө ички жобону бекитет;
- ❖ кредиттерди бөлүштүрүүчү болуп эсептелет жана алыш-бериш эсептерине жана финансылык документтерге кол коюу укугуна ээ;
- ❖ бюджеттик жана атайын каражаттар боюнча чыгымдар системасын бекитет;

- ❖ чыгымдардын системасын аткаруу жөнүндө отчетторду жана балансты бекитет жана кол коёт;
- ❖ бекитилген чыгымдар системасына ылайык жалпы билим берүүчү уюмду өз учурунда жана толук каржылоого, каражаттарды максаттуу пайдаланууга текшерүү жүргүзөт;
- ❖ кызматкерлердин идеялык-теориялык денгээлдерин жана квалификациясын жогорулатуу үчүн зарыл шарттарды түзөт;
- ❖ окуучулардын билимдеринин сапатына, жүрүм-турумуна, класстан тышкаркы жана мектептен тышкаркы иштердин мазмунуна жана уюштурулушуна текшерүү жүргүзөт.

Директор жалпы билим берүүчү уюмдун атынан чыгат, келишимдерди, анын ичинде эмгек келишимдерди түзөт, ишеним каттарды берет, банктарда алыш-бериш жана башка эсептерди ачат; белгиленген тартипте шартты бекитет, жалпы билим берүүчү уюмдун бардык кызматкерлери үчүн милдетүү болгон буйруктарды чыгарат жана көрсөтмөлөрдү берет, билим берүүнү башкаруу органдарына бекитүү үчүн жалпы билим берүүчү уюмдун ишинин келечек, жылдык жана учурдагы пландары киргизилет.

9.5. Жалпы билим берүүчү уюмдун директору Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында, келишимдерде (контракттарда) жана ушул Уставда каралган өзүнүн функционалдык милдеттемелерине ылайык өзүнүн иши үчүн ата-энелердин жана мамлекеттин, коомчулуктун жана уюштуруучулардын алдында жеке жоопкерчиликти тартат.

9.6. Жалпы билим берүүчү уюмда өз алдынча башкаруу формасы болуп жалпы билим берүүчү уюмдун педагогикалык, камкордук кенештери, эмгек жамаатынын жалпы чогулушу эсептелет.

9.7. Жалпы билим берүүчү уюмдун камкордук кенеши жалпы билим берүүчү уюмду бюджеттен тышкары каржылоого көмөк көрсөтүү жана уюштуруучулук. Финансылык жана консультациялык жардам көрсөтүү үчүн түзүлгөн демөөрчүлөрдүн ыктыярдуу бирикмеси болуп эсептелет. Камкордук кенештин жалпы билим берүүчү уюмга берилүүчү каражаттарды жана мүлктү пайдалануу боюнча чечимдерди кабыл алуу жолу менен башкарууга катышат.

9.8. Жалпы билим берүүчү уюмда окуу-тарбиялык процессти өнүктүрүү жана өркүндөтүү, мугалимдер менен тарбиячылардын кесиптик чеберчилигин жана чыгармачылык өсүүлөрүн жогорулатуу максатында

педагогикалык кенеш иштейт. Ал жалпы билим берүүчү уюмдун педагогикалык кызматкерлеринин жалпы билим берүүчү уюмдун директорунун төрагалыгы астында бириктирилген коллегиялуу орган.

Педагогикалык кенеш:

- ❖ билим берүүнүн мазмунун тандоону, окуу –тарбиялык иштердин формаларын, усулдарын жана аларды ишке ашыруу ыкмаларын талкуулайт жана ишке киргизет.
- ❖ педагогикалык кызматкерлердин квалификациясын жогорулатуу, алардын чыгармачылык демилгерин өнүктүрүү боюнча иштерди уюштурат.
- ❖ Окуучулардын кийинки класска көчүрүү, кийинки класска шарттуу көчүрүү, ошондой эле ата-энелер (мыйзамдуу өкүлдөрү) менен макулдашуу боюнча окуучуну үй-бүлөлүк билим берүү формасында кайта окутууга калтыруу жөнүндө чечимдерди кабыл алат. Жалпы билим берүүчү уюмдун педагогикалык кенешин зарылдыгына жараша директор чакырат.

Х. Каржылоо булактары жана каражаттарды пайдалануу тартиби.

10.1. Жалпы билим берүүчү уюмдун финансылык каражаттарынын негизги булагы төмөнкүлөр болуп эсептелет:

- ❖ Республикалык жана жергиликтүү бюджеттердин каражаттары;
- ❖ Башка жеке жана юридикалык жактардын ыктыярдуу кайрымдуулуктары;
- ❖ продукцияларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатуудан, ошондой эле башка уруксат берилген өз алдынча ишмердиктин түрлөрүнөн алынган киреше;
- ❖ кошумча акы төлөм кызматы окуучуларга кызмат көрсөткөндүгү үчүн алынган ата-энелердин (алардын алмаштыруучу адамдардын) каражаттары;
- ❖ эл аралык уюмдардын гранттары;
- ❖ Кыргыз Республикасынын мыйзамына каршы келбеген башка булактар.

10.2. Мамлекеттик бюджеттин каражаттарынын эсебинен жалпы билим берүүчү уюмду каржылоо жалпы билим берүүчү уюмдун тибине жараша бир окуучуга эсептегенде бюджеттик каржылоонун минималдуу стандартынын негизинде жан башына норматив боюнча ишке ашырылат.

10.3. Жалпы билим берүүчү уюм болгон финансылык каражаттарын өз алдынча тескейт. Жалпы билим берүүчү уюм квалификациялык талапка ылайык бирдиктүү тарифтик торчонун негизинде кызматкерлерге эмгек акы ставкасын (кызматтык маяналарды) белгилейт жана аттестациялык комиссиянын чечиминин негизинде эмгек акыга багытталган каражаттардын чегинде түрткү берүүчү негизги үстөктөрдүн түрлөрүн, өлчөмдөрүн, кошумча төлөөлөрдү жана башка төлөмдөрдү, ошондой эле штаттык расписаниени жана кызматтык милдеттерди бөлүштүрүүнү аныктайт.

XI. Ушул Уставга өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду кабыл алуу

11.1. Ушул Уставга өзгөртүүлөр жана толуктоолор эмгек жамаатынын жалпы жыйналышы менен кабыл алынат, уюштуруучулар тарабынан бекитилет жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте каттодон өткөрүлөт.

XII Жалпы билим берүүчү уюмдун ишмердигин текшерүү.

12.1. Жалпы билим берүүчү уюмдун ишмердигин текшерүү ушул Уставда жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте жүргүзүлөт.

XIII. Жалпы билим берүүчү уюмдун ишин токтотуусу

13.1. Жалпы билим берүүчү уюмдун иши уюштуруучулардын, же болбосо соттун чечими боюнча жоюу же кайра уюштуруу (бирдиктүү, кошуу, бөлүү, ажыратуу, кайра өзгөртүү) түрүндө токтотулушу мүмкүн.

13.1. Жалпы билим берүүчү уюмду жоюу же кайра уюштуруу эреже катары окуу жылы аяктаганда жүргүзүлөт, уюштуруучулар окуучуларды алардын ата-энелеринин (аларды алмаштыруучу адамдардын) макулдугу боюнча башка билим берүү уюмга которууга жоопкечиликти өзүнө алышат.

13.3. Жоюу Кыргыз Республикасынын Мыйзамдарында каралган тартипте жоюу комиссиясы тарабынан жүргүзүлөт.

13.4. Жалпы билим берүүчү уюмдун иштөө процессинде түзүлгөн документтер «Кыргыз Республикасынын улуттук архив фонду жөнүндө» Кыргыз Республикасынын мыйзамына ылайык сакталат жана пайдаланылат.

Жалпы билим берүүчү уюмдун

директору

 Сөлпиев Мелис Аскарлович

№ _____

Ысык-Көл областык юстиция саякарнаам
Номерлагени, тигилгени жага нмер
басылагы барыгы ..... Сагак
19.....ж. «.....» .....

Управа юстиции Иссык-Кульской области
Всего пронумеровано, прошито ..... лисо и
сарахено печатно на ..... лисах
26 02 2013

